

Net echte kinderen

Het is de Week van de Pleegzorg. Traditiegetrouw komen dan de pleegouders aan het woord: over hun idealisme en hun twijfels. Maar wat vinden de pleegkinderen zelf? *Knack* sprak met twee jongeren die opgroeiden tussen biologische ouders en pleegouders. Over echt en nét echt.

DOOR STEFANIE VAN DEN BROECK / FOTO'S FRANKY VERDICKT

'Ik was zeker niet de ideale pleegzoon'

– David Geldof (24)

Op de deur hangt een poster van *World of Warcraft*. David Geldof en zijn broer Michael (28) vinden elkaar in hun liefde voor videogames. Enkele jaren geleden besloten de broers om met z'n tweeën een appartement in Kessel-Lo te huren, om de kosten te delen. En dus zijn ze weer samen. Net als vroeger. Maar aan die vroege jeugd hebben ze geen warme herinneringen. Hun ouders gingen uit elkaar toen de twee nog erg jong waren. Vader had een drankprobleem en moeder was zwakbegaafd. Ze konden niet voor hun zontjes zorgen en besloten ze dus naar een instelling te brengen.

David kan zich niet eens meer herinneren hoe oud ze precies

waren. 'Eerst zaten we in een tehuis voor hele kleine kindjes, in Kraainem. Daarna zijn we naar Lovenjoel gestuurd, ook een instelling. En rond mijn zevende mochten we voor het eerst naar een pleeggezin. Daar herinner ik me alleen flarden van. We werden er goed onthaald, met een eigen kamer, speelgoed en zelfs een hond. Die mensen hadden ook twee eigen kinderen en hun zoon speelde graag met ons. Als kind pas je je snel aan, je staat niet lang stil bij de situatie. Gelukkig zijn mijn broer en ik van nature heel sociaal. Maar ik voelde me er toch niet helemaal op mijn gemak. De dienst pleegzorg probeert wel een gezin te zoeken dat bij je past, maar als kind heb je weinig te zeggen. Ik heb me vaak machteloos gevoeld. En – eerlijk is eerlijk – ik was ook behoorlijk onhandelbaar, dus waren die pleegouders nogal streng voor mij, om het zacht uit te drukken. Toen het uiteindelijk misliep, ben ik wéér overgeplaatst. Ditmaal verhuisde ik naar een instelling voor jongeren met gedragsproblemen, Ter Elst.'

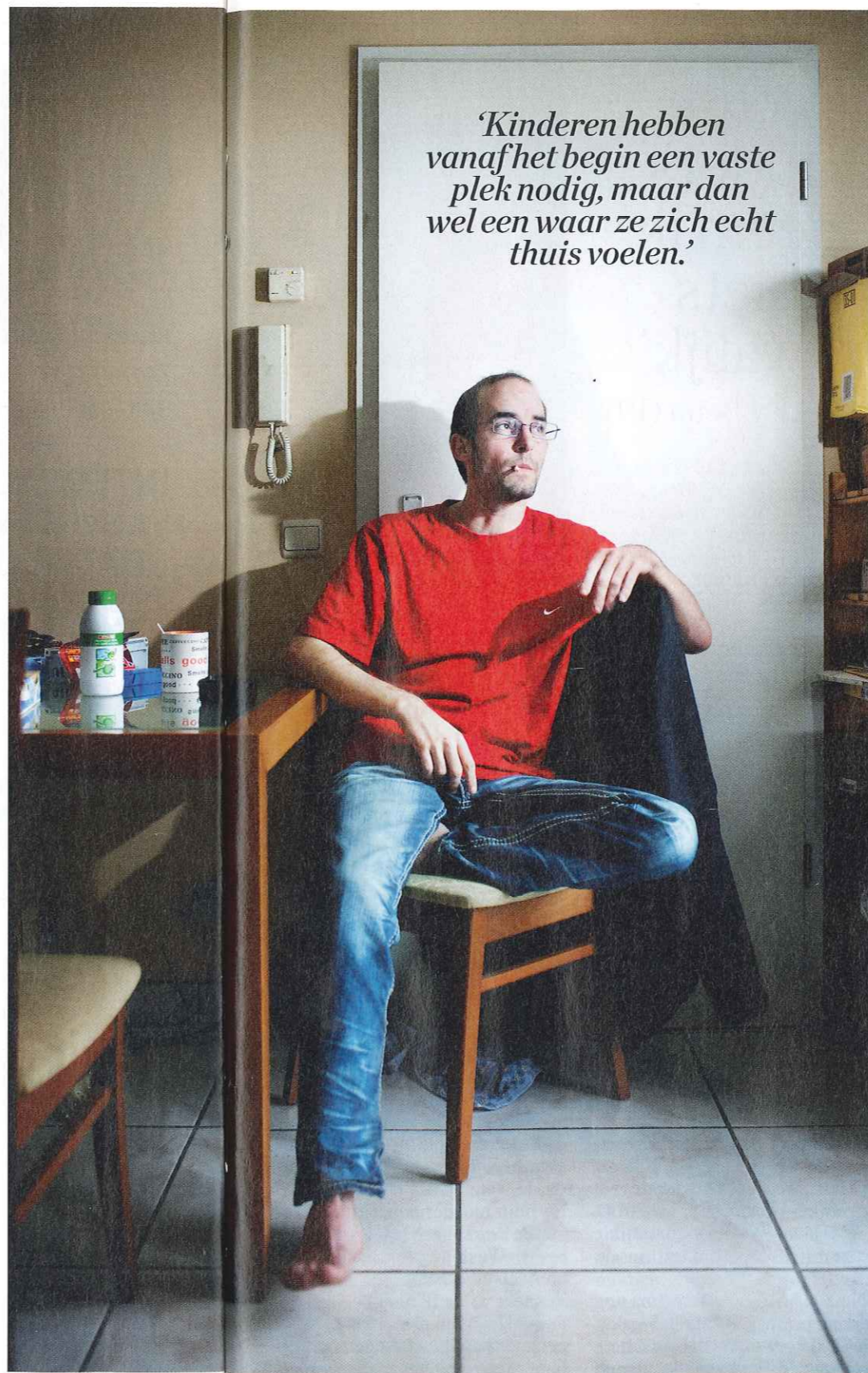
Recht van de sterkste

Terwijl David zijn verhaal vertelt, luistert Michael met een half oor

mee. Hij herinnert zich nog goed hoe hij in zijn eentje achterbleef bij het pleeggezin. 'Ik was eigenlijk jaloers op mijn broer, want bij mij ging het ook steeds slechter. De eerste jaren in dat pleeggezin waren de hemel op aarde, maar daarna draaide het uit op een hel. Ik mocht daar niets, terwijl hun eigen zoon – die zelfs jonger was dan ik – álles mocht. Als het hele gezin op vakantie ging, moest ik bij een zus van de moeder gaan wonen. Dat was gelukkig een schat van een mens, maar toch. Ik heb me nooit echt deel van het gezin gevoeld. En uiteindelijk begon ik me van alles af te sluiten. Ik gaf geen kik meer, ook al scholden ze me uit. Gelukkig heeft de pleegdienst na een tijdje beslist dat het zo niet verder kon. Dus mocht ik naar Monte Rosa, nog een ander tehuis, waar mijn broer intussen ook beland was.'

De twee werden van hot naar her gestuurd, een echte 'thuis' hadden ze niet. Maar net als ieder kind droomden ze daar wel van, geeft David toe. 'Als klein jongetje ben je heel naïef. Ik heb lang gedacht dat ik op een dag zou kunnen terugkeren naar mijn echte ouders. Maar rond mijn achtste werd dui-

'Kinderen hebben vanaf het begin een vaste plek nodig, maar dan wel een waar ze zich echt thuis voelen.'

Voor en tegen

+ Ook homoseksuele koppels of alleenstaanden kunnen pleegouders worden, leeftijd speelt geen rol.

+ Na enkele maanden voorbereiding en selectie kun je al pleegouder worden.

+ Elke pleegouder krijgt een kostenvergoeding van 12 à 20 euro per dag.

+ Je krijgt van de dienst pleegzorg begeleiding op maat.

– Pleegouders hebben juridisch geen zeggenschap over hun pleegkind, zelfs om samen op reis te gaan heb je toestemming nodig.

– Pleegzorg kan voor onevenwicht in het gezin zorgen.

– De ouders kunnen altijd vragen dat hun kind weer naar huis komt. Soms gaat dat onverwacht snel. Als het kind via de jeugdrechtsbank geplaatst is, oordeelt de rechter.

– Je kunt niet in alle gevallen contact blijven houden met ex-pleegkinderen.

delijk dat dat nooit meer zou gebeuren. Nadien heb ik wel nog af en toe contact met ze gehad, maar dat bleef oppervlakkig. Ze blijven mijn ouders – ik draag nog altijd de naam van mijn echte vader – maar meer ook niet.'

In de instelling begon David van dag tot dag te leven. 'Er zat veel opgekropte woede in mij. Op zulke plaatsen heerst het recht van de sterkste. Als je niet stoer genoeg bent, hoor je bij de zwakkelingen. En op iedere nieuwe plek moet je weer onder aan de ladder beginnen. Ik werd dus alsmat moeilijker en agressiever. Op school timmerde ik andere kinderen in elkaar en zelfs de leerkrachten joeg ik de stuipen op het lijf.'

Maar op het einde van de lagere school – David zat toen in het buitengewoon onderwijs – leerde hij Marc Lauwers kennen. De enige leerkracht die wél vat op hem had. 'Het klikte meteen', vertelt David. 'Hij geloofde in mij en zag dat ik toch nog een goede jongen kon worden. Dus wilde hij mijn pleegvader worden. Marc was een alleenstaande man en we zaten toen midden in het Dutrouxtijdperk. Bij de pleegzorgdiensten hebben ze dus álles geprobeerd om dat tegen te houden. Maar Marc was een man met een gouden hart. Al zijn collega-leerkrachten en zijn directeur hebben voor aanbevelingsbrieven gezorgd, zodat het uiteindelijk toch is gelukt. Bij Marc heb ik de mooiste tijd van mijn jeugd gehad.'

Engelengeduld

Een warm pleeggezin is dan ook heel anders dan een instelling, waar je altijd in groep leeft. 'De opvoeders konden nooit helemaal tot me doordringen. Marc kon dat wel, door zijn grote mensenkennis. Maar hij heeft een engelengeduld moeten opbrengen om de muur die ik rondom me had opgetrokken, af te breken. In het begin was ik heel bang om wéér naar een instelling te moeten. Ik gedroeg me vaak slecht – ik stal, loog en bedroog. De jeugdrechter heeft me zelfs een paar keer op de vingers getikt. Hoe Marc het volhield, weet ik niet. Maar hij kon me telkens weer ▶

► kalmeren. Hij was ook iemand die altijd wilde praten, straffen deed hij niet. De ideale pleegvader dus, al was ik zeker niet de ideale pleegzoon. Maar hij heeft me wel enorm veranderd. Eigenlijk is mijn persoonlijkheid vooral gevormd tijdens de jaren dat ik bij hem was. In de instellingen heb ik hooguit wat sociale vaardigheden opgepikt. Bij Marc ben ik opengebloeid, hij heeft me getoond dat er wél mensen zijn die je kunt vertrouwen. Vroeger mepte ik op iedereen, nu zou ik geen vlieg meer kwaad doen.'

Maar ook bij Marc liep het uiteindelijk mis. 'Rond mijn achttiende ben ik bij hem vertrokken, met slaande deuren. We hadden weer eens ruzie en het liep uit de hand. Vrienden van hem hebben mij toen opgevangen. En ik ben niet meer teruggekeerd.' Tot bleek dat hij zou sterven. Marc had fibromyalgie, een spierziekte. En hij wilde euthanasie. 'Toen ik dat hoorde, heb ik hem weer opgezocht. Ik wilde niet in ruzie eindigen. Hij is tenslotte de man die me mijn leven heeft gegeven. Dus wilde ik een mooi afscheid.' In 2009 is Marc gestorven.

David is een ander mens geworden door de pleegzorg, vindt hij zelf. 'In die instellingen ging het de verkeerde kant op met mij. Marc heeft me getoond dat het ook anders kon. Dankzij hem heb ik zelfs mijn diploma hotelschool gehaald. Al is het nooit eenvoudig geweest. Ik werd bijvoorbeeld vaak gepest. Als ik in de klas vertelde dat mijn naam David Geldof was, maar dat mijn papa Marc Lauwers heette, keek iedereen vreemd op. Ze riepen dan dat mijn echte ouders me niet wilden, dat ik een bastaard was.'

David had zelf trouwens nooit verwacht dat hij toch nog zo goed terecht zou komen. Maar geen enkel kind verdient zo'n hobbelig parcours. 'Kinderen hebben vanaf het begin een vaste plek nodig. Eén instelling waar ze kunnen blijven. Of – liever nog – een pleeggezin. Maar dan wel eentje waar ze zich echt thuis voelen. Als mensen een vreemd kind in huis nemen, mogen ze dat toch niet als een vreemde behandelen?'

'Mijn echte ouders neem ik niets kwalijk'

– Wesley Beun (19)

Op kerstavond 1992 kwam de kleine Wesley Beun, toen nog maar vier maanden oud, in een warm Hasselts pleeggezin terecht. 'Hij is het mooiste cadeau dat hier ooit onder de kerstboom heeft gelegen', glimlacht pleegmoeder Ingrid Bamps. Maar Wesley wijst ons meteen op de andere kant van dit kerstverhaal. 'Onlangs heeft mijn biologische mama daar ook nog over verteld. Voor haar was dat een bijzonder pijnlijk moment.'

Wesleys echte ouders konden niet voor hem zorgen, maar ze hielden wel contact met hun zoon, vertelt Ingrid. 'In het begin wisten we niet of Wesley bij ons zou blijven. De situatie werd om de zes maanden herbekeken. De eerste jaren waren dus vrij onzeker. Zijn ouders woonden toen nog samen, maar ze maakten erg veel ruzie. Na verloop van tijd werd duidelijk dat Wesley voorgoed bij ons zou blijven, omdat zijn ouders ook beseften dat ze niet voor hem konden zorgen. Toen ze uit elkaar gingen, hebben we zijn vader niet meer gezien. Maar zijn mama bleef regelmatig komen. Ze was – en is – een hele lieve vrouw, ze had het gewoon erg moeilijk met zichzelf. We hebben haar zoveel mogelijk bij de opvoeding betrokken. Tijdens Wesleys communie zat ze bijvoorbeeld naast ons in de kerk.'

Nu ziet hij zijn echte mama nog één keer per maand, vertelt Wesley. 'Het is de gewoonte dat we iedere derde woensdag van de maand

'Pleegouders zadelen zichzelf op met de last van iemand anders. Logisch dat veel mensen daar bang voor zijn.'

afspreken, van twee tot vier. En in de vakanties zijn het soms volle dagen. Dan maken we een wandeling of gaan we iets drinken. Mijn biologische grootvader is er dan meestal ook bij. Ik vind het altijd heel fijn om hen terug te zien, om te weten dat alles goed gaat. En mijn moeder is best tevreden met de hele situatie.' Met zijn vader heeft Wesley praktisch geen contact meer. 'Op een bepaald moment wilde ik hem heel graag terugzien. Mijn pleegouders hebben toen hard hun best gedaan om hem te vinden, maar dat is niet

gelukt. Uiteindelijk heeft hij me zelf toegevoegd op Facebook. Toen hebben we even contact gehad, maar ik wilde hem niet lastigvalen met 1001 vragen. Ik vind het al fijn dat ik nu een beeld van hem heb. Tot voor kort zou ik mijn eigen vader op straat niet eens herkend hebben.'

Wesley neemt zijn biologische ouders niets kwalijk. 'Iedereen maakt fouten. Dus als je je kind moet afstaan, dan is dat zo. Zij hebben de juiste keuze gemaakt: ze konden niet voor me zorgen, dus was een pleeggezin de

beste oplossing. Als ik bij hen was gebleven, dan had ik misschien niet eens mijn middelbare school afgemaakt. Dat interesseert hen veel minder. Al staat mijn echte moeder nu wel voor de volle 100 procent achter mij.'

Crisisopvang

In het gezin zijn er ook drie volwassen adoptiekinderen. En op dit moment lopen er nog twee kleine hummeltjes rond: een meisje van tweeënhalf en een jongen van anderhalf. Zij zijn hier door de jeugdrechter geplaatst, voor korte

Feiten en cijfers

- In 2010 waren er **4445 pleeggezinnen**, 45 procent meer dan tien jaar geleden.
- Er waren vorig jaar **4756 pleegkinderen** (jonger dan 18 jaar).
- **37 procent** van alle pleegzorgsituaties verloopt via het Comité Bijzondere Jeugdzorg (**vrijwillig**), **45 procent** via de jeugdrechtsbank (**gedwongen**).
- In **39 procent** van de gevallen hadden de pleeggezinnen op voorhand **geen band** met pleegkind of pleeggast (een meerderjarig 'pleegkind').
- Korte, onvoorbeerde **crisisopvang** maakt slechts 4 procent van alle pleegzorg uit.
- **26 procent** van de pleegkinderen en -gasten verbleef voordien bij hun ouder(s). Bijna **8 procent** komt van een ander erkend pleeggezin en **29 procent** verbleef daarvoor in een voorziening of ziekenhuis.
- Wanneer de pleegzorg stopt, keert **35 procent** terug naar de ouders.
- Er zijn **altijd pleegouders te kort**. Op dit moment kunnen de pleegzorgdiensten maar aan één derde van de gevraagde pleegzorg voor minderjarigen beantwoorden.

PLEEGZORGVLAANDEREN.BE

crisisopvang. Normaal duurt dat maximaal een maand – tot er een geschikt pleeggezin is gevonden – maar intussen zijn ze hier al vijf maanden. Het is nog onzeker of ze voorgoed blijven, vertelt Wesley. 'In het begin vond ik het prima. Ik wist dat het maar enkele weken zou duren, dus dan stel je je daarop in. Maar na al die maanden wil ik heel graag dat ze blijven. Het afscheid zou me nu bijzonder zwaar vallen. Ze zijn hier echt opengebloeid. Als ik ze 's ochtends zie rondhuppelen, word ik spontaan vrolijk.'

Het is hier trouwens wel vaker gezellig druk. 'Op mijn elfde waren er twee pleegkinderen die hier een tijdlang ieder weekend en elke vakantie bleven: Davy en Annick. Dat was erg fijn, alsof er telkens twee vrienden kwamen logeren. Toen waren we dus met z'n zessen: de drie adoptiekinderen, ikzelf en twee pleegkinderen. Héél gezellig! (*glimlacht*)'

Eigenlijk heeft Wesley nooit problemen gehad met pleegzorg, vertelt hij. 'Ik weet ook niet beter, omdat ik hier al van kleins af ben. En mijn pleegouders hebben altijd open kaart gespeeld. Zelf vind ik het niks om me over te schamen, bij mijn vrienden ben ik er altijd heel eerlijk over. Ik ben toch gewoon een jongen als alle andere?' Hij voelde zich ook altijd een écht deel van de familie, vertelt Wesley. 'Natuurlijk zijn er soms ruzies geweest. En toen ik nog klein was, heb ik ooit – in een erg boze bui – geroepen dat Ingrid niet mijn echte mama was. Maar daar heb ik nu ontzettend veel spijt van. Zij hebben zo veel voor me betekend.' Misschien wil hij op een dag wel zelf pleegkinderen, al begrijpt hij dat niet iedereen dat aandurfte. 'Tenslotte haal je een vreemd kind in huis, met een heel ander karakter. Je zadel je zelf op met de last van iemand anders, om het cru te stellen. Het is dus logisch dat veel mensen daar bang voor zijn. Maar als je het niet probeert, zul je het nooit weten. Je krijgt er ook veel voor in de plaats. Kijk maar naar die twee *sjarels!* (*wijst lachend naar de pleegkindjes*)'